

Amar-Sharci lamba. 4 rep

Dhisidda Hey'adda Suufka ee Somaliya (E.Co.S.)

MAAMULKA WASAAYADA TALYANIGA EE SOMALIYA

MAAMULAHAA

Kadib marki la arkay dekreetada Madaxweynaha Jamhuuriyadda lamba. 2357 ee 9 Disember 1952;

Kadib markii la arkay Baaqa lamb 8 ee 12 Maay 1944 ee la xiriirta canshuurta dakhliga ah;

Kadib markii la arkay qodobka 4 ee Baaqa Mabaadi'da Dastuuriga ah eek u lifaaqan Heshiiska Maamulida.

WAXAA LA SOO SAARAY

AMAR-SHARCIGAAN

Qod. 1

Waxaa la dhisay hey'adda Suufka ee Somaliya (E. Co.S) Hey'addu waxaa loo xilsaaray horumarinta, nidaaminta iyo qiimeynta soo saarka suufka ee Somaliya.

Hey'addu waxay hoos imaan doonta Xafiiska Maamulka Guud.

Waxaa lagu maamuli doona hey'adda sharci dekreeto ah oo Maamulaha Guud soo saro oo xilka maamulka ay gacanta ku hayn doonaan Guddi uu magacaabo Maamulaha oo ka kooban Guddomiye iyo sagal xubno oo 3 ka mid ah laga soo dhess qaban doono beeraleyda, seddaxna warshadaha suufka, labo ka mid ahna ay noqon doonaan khabiiradda dhinaca beeraha iyo dhaqaale yaqaan.

Baaraaha Beeraha wuxuu ka mid noqon doonaa Guddiga wuxuuna qaadan doona jagada Guddomiye ku xigeen.

Howlaha hey'adda ECoS waxay u dhexeysa bixinta taakuleynta dhinaca beeraleyda suufka iyo warshadaha xaqquq bixinta.

Takuleyntaasi waxaa lagu carifi doona sanad walba dekreeto idaari ah wuxuuna saameynaya:

- a) beeraleyda – halkii kilo oo suuf ah ee la geeyo warshadda xaqquq bixinta
- b) warshadda xaqquq bixinta ama beeraleyda oo faqradda 4 ee qodobka 14, halkii kilo ee suuf saafi ah ee laga soo saaro.

Taakuleynta waxaa mas'ul ka noqon doono dhinac ECoS warshada bixinta xaqquqa.

Qod. 2

Si loo abuuro suufka waxaa dhulka Somaliya loo qeybiyey 2 Gobol ee beero ah oo kala ah:

- a) gobolka Aaga leh beeraha qalaalan;
- b) gobolka aaga leh beeraha la biyeeyo ama daadka leh.

Maamulahu, wuxuu ku soo saari doona dekreeto iyado tixgelinaaya aragtida ECoS wuxuu sii kala qeybin doonaa gobollada aaga iyo goobo iyadoo la carifi doono xuduudaha iyo qeybaha u dhexeeyaa aag iyo aag kale iyadoo la tilmaami doono ballaca.

Kala qeybinta aagaga iyo goobaha waxaa lagu saleyn doonaa qaabka dhowrista cimiladda iyo beeraha.

Qod. 3

Beerista suufka sanad laha ah waxaa loo ogol yahay aagag gaar ah oo ka duwan kuwa lagu tilmaamay qodobka 2. Maamuluhu wuxuu ku tilmaami doona xuduudahaasi dekreeto uu soo saaro.

Amar-sharci laguma dabaqi karo soo saarka iyo ganacsiga suufka laga beero sida ku tilmaaman faqradda.

Qod. 4

Maamuluhu wuxuu amri kara sida ku qoran qodobada 20 iyo 21 howlgalka warshad miro bixin ee aag kasta iyo goob kasta.

Qod. 5

Abuurka suufka waa in uu noqdaa:

- a) Nooca suufka masaaridda gugga gu'da iyo xagaayga;
- b) Nooca suufka mareeynkanka : gugga gu'da, xagayga iyo deyrta.

Maamulaha isagoo garwaasanaaya aragtida ECoS iyo tirada roobka la helay, iyo natiijoyinga teknikada iyo dhaqanka, wuxuu cayimi doona aag kasta iyo gu' kasta muddada beerista iyo soo siibka iyo gubidda haraaga suufka.

Maamuluhu wxuu ilaa iyo 31 Maarso ee sanad kasto tilmaami doona noocyada suufka la beeri doono gu' kasto yo aaga lagu beeri doono.

Ciddi horbooda ama dib u dhigta siibka iyo gubista haraaga suufkaao aanan tixgelin amaratta la qoray faqradda 2 waxaa uu muteysan doonaa ganaax So 20 hal etar baa ma qeyb ka mid ee cusbulama qeyb ka mid ah cusbulama qeyb oo laga daahay ama la soo hormariyey.

Haddii lagu dhaqmi waayo amarka ku qoran faqradda 3, Maamuluhu wuxu amri doona beerfalaha in uu baa'biyo dalaga muddada loo cayimay dhexdiisa. Haddii ay dhaafsto muddadiisi Maamuluhu wuxuu ku dhaqaaci doona baa'binta dalaga oo kharajka uu bixin doono beerfalaha.

Qod. 6

Ininka laga beero suufka waxaa la keeni Dalka oo keliya kadib markii oggolansho laga helo Maamulaha Guud oo ECoS ay wariddo.

Ininka suufa ha ahaado mid dibedda laga keenay ama dalka ka baxo waxaa waaridi doono Maamulaha oo isticmaali doono xubniihisa teknikada ama warshadaha xuuquqa bixiya ee aaga.

Waxaa reeban in la isu gudbiyo ama la haysto iniinka suufa iyadoo aan mar hore la haysanin oggolanshada.

Ciddii keenta, ama haysato ama gudbisa iniinka suufka amar la'aanta Maamulaha wuxuu muteysan doona ganaaxa ilaa So 2.000. Garsooraha, haddii ay xukun dhaco wuxuu amri doona in iniinka suufa lala wareego.

Maamulaha, markii uu xukunku dhaaado wuxuu kala noqon kara warshadaha xuuquqa bixiyo wixii laysin ah.

Haddii la beero suuf iyadoo la isticmaalaya iniin si qaladd lagu soo geliyey dalka, ama la qarsaday ama la isu gudbiyey waxaa la dabiqi doona ciqaabaha ku qoran faqradda ugu dambeysa ee qod. 5.

Qod. 7

Warshada miro bixiya, iyagoo heshiis la ah beeraleyda waa in ay soo gaarsiiyaan xadka wax la beero ee aag kasto oo ay rabaan in ay ku beeraan suufka.

Maamulaha iyo xubnaha teknikada ee ECoS kadib baarista dalaga waxa amri karaan meesha la geydoon iniinta wax laga beeri doono.

Dalaga oo lagu amray iyadoo la raacayo faqradda wuxuu yeelanay mudnaan ka sareeysaya ee warshadaha miro bixiya.

Haddii ay tirada iniinka ee laga keenay dalagyada loo amray ay ku yaraato, warshada miro bixiyo si uu u qanciyo codsiyadal kala duwan wuxuu isticmaali doona dalaga ugu horeeyey iyadoo la tixgelinaaya calaamooyinka la xirira dalaga, iyo nooca duntiisa.

Iniinka ka yimaada dalaga labaada iyo kuwa haraaga ah ee dalagii ka horeyey waxaa loo isticmaali doono dhinaca warshadeynta ama haddii codsi jiro dhinaca beeraleyda in la siiyo xoolaha amaba gebi ahaantiisa la baa'biyo.

Qod. 8

Maamuluhu iyo ECoS waxay baari doona iniinka ay soo saran warshadda miro bixinta si loo caddeyo dahirnimada, beerista, misaanka oo loo barbardhigo 100 iniin iyo wixii kale oo loo baahdo in la xaqijiyo in lagu beeri karo goobta loo qondeeyey.

Qod. 9

Iniinkii loo aqoonsado in uu habbon yahay sida ku carifan qodobka sare ku xusan waxaa lagu ictiraafi doona shahaado, waxaa lagu baari doona warshadda miro bixinta ee ECoS iyadoo lagu nadiifin doono sida uu oggol yahay nidaamka uu Maamuluhu soo dejin doono.

Iniinyada sida ku qoran faqradda sare loo habeeyey waxaa isla markiiba warshadda miro bixinta ay lagu xiri doontaa jawaanno afka laga tolay shabbadna laga sara gudaha iyo dibedda.

Jawaankasto waa in uu dhinacyada ku wataa calaamada la arki karo ee nooca iniinka, warshadda miro bixinta iyo muddada dalaga la soo gooyey Ilaa iyo intii laga gaari doono muddada abuurka jawaanadaasi oo wato shahaada daahirinta waa in lambaro la siiyaa si koox koox. Warshadda miro bixinta wuxuu mas'uul ka noqon doona xanaaeynta ilaa iyo intii muddada abuurka dalaga la gaaro.

Maamulaha iyo ECoS waxaay ku dhaqaaqi karaan waqtii kasta barista jawaanadda intii aanan la kala qeybinin.

Qod. 10

Haddii iniinka uusan ku habboneyn sida ku cad qodobka 3, waxaa loogu tala geli doona u isticmaalka warshadaha amaba waa la baa'bin doonaa, ama haddii uu codsi keensado beerfaluhu wuxuu u isticmaali kara in uu siiyo xoolaha.

Ciddii u isticmaasha beeris iniinka sare ku xusan wuxuu muteysan doona ganaax iyo ciqaabta ku qoran faqradda ugu dambeysa ee qodobka 5.

Qod. 11

Dekreeto oo uu soo saaro Maamulaha ka hor 28 Febarayo ee sanadwaba iyadoo la tixgelleyey aragtida Guddiga ee dhinaca beec gelinta eek u cad qod 17 ayaa waxaa lagu soo qori doona qiimaha iniinka suufka kaas oo loogu tala galay isticmaalka gudaha dalka ama keenista.

Qod. 12

Beeraleydu waxay codsanayaa warshaddaha miro bixinta ee loo xisaaya in ay u qeybiyaan iniinka iyagoo carifaaya aagaga iyo dhulka loo tala galay in lagu beero.

Warshadda miro bixinta markii ay guddonsineyso iniinka waxaa siin doonta beeraleyda shahaado caddeyneysa halkii uu ka yimid, nooca iniinka, tirada iyo aaga lagu beeri doono.

Kadib markii uu guddonsiiyo iniinka, warshadda miro bixinta waxay u soo qori doonat ECoS caddeymo la xiriirta, kaas oo isagan u soo gudbin doono Maamulaha wargelin buuxda ee kala qeybinta la suubiyey, nooca , magacyada dadka la siiyey, tirada, goobaha iyo qiiyaasta ettaraha.

Warshadda miro bixinta oo la soo daahda amaba aanan soo dirin warbixin cudur daar la'aan sida ku cad faqradda sare ku xusan waxay muteysan doonta ganaax So. 50 ilaa So. 100.

Qod. 13

Warshadaha miro bixintaka hor muddada abuurka sida ku cad faqradda labaad ee qdobka 5, wuxuu soo wargelin doona ECoS tirada iniinta loogaga baahan yahay abuur aagooda iyo tirada ay si toos ah ay u bixin karaan.

Maamulku isago tixgeliyey macluumadka sare ku xusan wuxuu amri doona ECoS in ay gudbiso iniinka agaaga dhexdooda amase laga soo qaato.

Qod. 14

Warshadda miro bixinta waxay ka soo qaadan karta ‘bioccolo’ oo keliya aaga ama goobta horay loogu qondeeyey.

Beeraleydu waxay ka gadi karaan ‘bioccolo’ oo keliya warshadda miro bixinta ee ku taala aaga ama goobta hoos timaada.

Beeraleydu waxay geeyn doonaa si toos ah warshadda miro bixinta u jirta in ka yar 5 kilometer. Haddii taas ay ka dheertay, Madaxa Degmooyinka qaabilsan ayaa xadidi doono iyadoo la tashtay ECoS goobaha lagu soo uruuriyo dalaga , maalmaaha lagu soo tuuri karo iyagoo wato warqad sharciyeeysan oo ay warshaddu siiso oo ay soo ansixisay ECoS.

Beeraleyda doonaya in ay soo saaraan suuf waxa la faraya in ay dhowraan faqrada sare.Haddii ay taasi dhacdo, waxaa warshadda miro bixinta ay u magdhawi doonta beeraleyda qiimaha ay go'aamisay Guddiga kaas oo ay ka baxsan tahay howlaha bixinta miro.

Ciddii iska leh warshadda miro bixinta oo ka iibsato ‘bioccolo’ meel ka baxsan aaga ama goobta loogu tala galay, wuxuu muteysan doona ganax u dhigma 20 jeer qiimaha dalaga oo sida sharci darrada ah u gatay.

Beerlayda ka iibya suufka warshadda miro bixint aan loogu tala gelin ama dad aan amar u haysanin in ay gataan wuxuu muteysan soona ganax 10 jeer qiimaha dalag la iibiyey.

Haddii xukun dhaco, Garsooruuhu wuxuu amri doonaa in dalaga lala wareego, Ciddii iibsato iyadoo anaan haysanin qoral sharci sida lagu caddeyey faqradda 3aad ee isla qdobkaan wuxuu muteysan doona ganaax So.1.000 ilaa So. 5,000.

Qod. 15

Haddii aysan jirin warshadda miro bixinta ee aaga ku yaala amaba karti howleedku ay kaafin Karin baahida dalaga aaga ka baxay, wuxuu Maamuluuhu amri karaa in berleydu ay u qaadan warshada kale oo ku yaala goobo ka fog, wuxuuna amri

kara warshadahaasi in ay qaabilaan suuf laga keenay goobo aan horay loogugu qoondeynin.

Waxaa la farayaan warshadaha miro bixinta in ay ku dhaqaaqan howlaha suuf ee nocyada kala duwan oo kala yimaado aago badan, waqtii is xig xiga kadib markii uu dib u nadiifiyo qalabka shaqada inta u dhexeysa howlahaasi.

Qod. 16

Qiimaha suufka kala duwan nooc ahaan ama qeyb ah ee sanadka loogu tala galay waxaa caddeyn doona ilaa 15 Setember ee sanaad kasta Guddiga isagoo saldhig u ah qiimaha suufka somaalida ee suqyada oo ay ECoS soo bandhig tahay waana si rasmi ah loo kormeeri doona.

Qiimahaasi waxaa lagu soo bandhigi doona dekreeto ka soo baxday Maamulaha.

Qod. 17

Guddiga go'aamiya qiimaha suufka wuxuu ka kooban yahay:

- 1) Guddomiye: Garsoore oo soo magacaabo Guddomiyaha Maxkamadda Sharciga
- 2) Xubnaha: a) 6 wakiil ee beeraley ah oo ka kooban:
 - Laba ka socoto Madaxa Gobolka Benadir;
 - Laba ka socoto Madaxa Gobolka Jubbada Hoose;
 - Hal ka socda Gobolaka Jubbada Sare;
 - lix wakiil oo ka socda ganacsata iyo warshadaha ee ay soo magacawday Rugta Ganacsiga.

Qod. 18

Waxaa la dhisay khasnadda magdhowga.

Waxaa mas'uul ka ah khasnada magdhowga ECoS.

Howlaha loogu tala galay khasnadda waxaa lagu soo caddeyn doonad xeer nidaamiya soo bixi doono.

Qod. 19

Warshadaha miro-bixinta waxaa la faraaya in ay u soo gudbiyaan ECoS qaansheegatooyinka iibista dalag suuf ay iibsadeen, kana shaqeeyen iyagoo racaaya qdobada sare ku xusan.

Qanshegatooyinka waa in laga soo saxiisaa Rugta Ganacsiga ee goobta iibka ECoS iyadoo saldhig ka dhiganeysa qaansheegatooyinka waxay deji doona qiimaha Khasnadda Magdhowga.

Qod. 20

Ciddi qorsheysay dhismaha warshadda miro-bixinta waa in codsi u soo qorataa Maamulka iyadoo ku soo lifaaqeysa goobta laga dhisi doono, kartida howsheeda, cabirkeeda, iyo qalabka makanikada ee fulinta howlaha.

Maamulki kadib markii uu dhegesto talooyinka ECoS wuxuu siin doonaa shatti howl gal oo u baahan in la cusboneysiyo 15 Setember ee sanad walba.

Qod. 21

Shatigu waa qasab xattaa haddii uu warshadda miro-bixinta ay shaqo ku jirta sharcigan hirgelintiisa ka hor.

Maamulku wuxuu ka baraan degi doona in warshadda miro-bixintu ay ku habbon tahay howlaheda oo ay haysato wixii loogaga baahna haddii kale wuxuu u qaban doona muddo gudaheeda ee uu warshadduu ay soo dhameeystiri doonto wixii wax ka beddel ah ee la faray.

Si loo helo shati howl gal waa in la fuliyaa wixii lagu tilmaamay faqradda sare ku xusan

Wixii kharaj ah ee la xiriyo howlaha baritaanka waxaa bixin doono warshadda miro-bixinta.

Qod. 22

Maamuleyaasha warshadaha miro-bixinta waa in muddo 10 beri ka hor ay soo war geliyaan Maamulka muddada howshoodu ay bilaaban doonto.

Howlaha miro-bixnta waxaa la soo gabagabeyn doona ilaa 30 Juun ee sanad walba.

Maamulku wuxuu u oggolan kara haddii ay jirto sababo ka baxsan kuwa caadi ah in muddo kororsi la siiyo sida ku qoran faqradda sare ku xusan si loo dhameeystio howlahaha.

Qod. 23

Si loo helo shattiga howlaha ku cad qod. 20 iyo 21 waxay loo bahaan yahay in dhigo keyd ama rahan u dhigmata midda uu tilmaamo Maamulka iyadoo uu la tashay ECoS oo lagu qiyaasay karti howleedka warshadda miro bixinta.

Qod. 24

Waxaa laga dhisay ECoS dhexdeeda keyda ‘khurada suufka’ kuwaas oo si ay ku helaan qorista diiwaankaasi in ay haystaan qibradaha guud iyo kuwa teknikada sida lagu caddeyn doono xerr nidaamiye u gaar ah.

Qod. 25

Duunta laga soo saaro suufka waxaa loo kala qeybin doonaa nooc nooc ku saleysan ‘jaranjaradda rasmiga ee saambalka’ kaas oo saambal ahaan lagu keydin doona xafiisyada Maamulka iyo kan ECoS.

Jaranjaradda rasmiga ee saamballadu waxaa soo diyaarin doono Guddi ka koban 3 khabiro oo ay soo magacawday maamulkua iyadoo la tashatay ECoS. Guddigaa ayaa soo kala sooci doono noocyada dunta ee dhulka ka baxa si loo kala quondeeyo kala duwaanasha suufka markii loo fiiriyo isbedelka bey’adda.

Warshad miro-bixin kasta waa in ay haysata hal nooc ama noocyoo badan ee lagu cabiray jarjanjada rasmiga ee samballada.

Wixii isbedel ee lagu sameeyn doono jarjanjada rasmiga ee samballada waxaa mas’uul ka ah Maamulka oo tixgelinaya aragtida ECoS.

Qod. 26

Kala qeybinta dunta ee qeyb qeybta loo dortay waxaa suubin karo oo keliya khabiirada loo soocay ee lagu qoray diiwaanka.

Khabiiradiisi waxay mas’uul ka noqon doona isku Aadinta qeybaha dunta ee loo doortay iyo jarjanjada rasmiga ee samballada

Maamulku isagoo tixgelinaya khabiiradiisa wuxuu kormeeri doona howlaha khabiirada wax soo kala sooca.

Dunta la kala qeybiyey waxaa laga suubin doonaa waregtimo marada juta ah

Waxaa reeban in la suubiyo waregtimo marada jutada ah oo ka kooban suuf kala duwan ama ay ku jiraan wax yaale kale.

Wareeg kasto waa in lagu qoraa magaca nooca dunta, shabbadda qeybta oo ka tirsan yahay ama shabadda warshadda miro-bixinta suubisay iyo warqad caddeyneysa magaca ciddii khabiir ahaan u soo socday.

Warshadda miro-bixinta waxaa laga doonaya in ay haystaan diiwan oo lagu keydiyo suufka laga shaqeeyey, tirada wareegyada, misaankooda, shabbadaha sida la xiriira faqradda sare iyo magaca cidda iska leh iyo goobta uu dagal ahaan laga keenay Ciddii ku xadgudubto amarka ku qoran faqradda 5 wuxuu muteysan doonaa ganaax So 1.000 ilaa So 10.000,00.

Qod. 27

Dhowrista fal galka amar-sharcigaan waxaa u xil saaran Baaraha Beeraha iyo Xoolahada ee Gobollada, Degmooyinka iyo Saraakiisha Booliska Garsooka.

Qod. 28

Kadib markii ay hirgasho amar-sharcigaan waxaa la buriyey: amar-sharci lamb 3 ee 21 Maarso 1952, lamba. 14 ee 10 Luulyo 1953, dekreetoyika lamba. 51 ee 26 Abriil 1951, lamba. 155 ee 8 Oktober 1953, lamba. 189 ee 17 Disember 1953 iyo lamb 76 ee 7 Agoosto 1954 iyo nidaam kasto oo ka soo hor jeedo ama ka hor imaanayo amar-sharcigaan.

Muqdisho, 3 Febraayo 1956.

Maamulaha

Anzilotti